10. Woolcock M. Social capital in theory and practice: where do we stand?. Social Capital and Economic Development: Well-being in Developing Countries, edited by Sunder Ramaswamy. *Cheltenham*, UK: Edward 2002.

11. Social Capital, Intellectual Capital, and the Organizational Advantage. Elgar.Nahapiet, J. Janine Nahapiet, Sumantra Ghoshal. *The Academy of Management Review*. 1998. №23 (2). P. 242–266.

12. Grootaert C. The Role of Social Capital in Development: An Empirical Assessment ; Ed. by Christiaan Grootaert, Thierry van Bastelaer, Robert Puttnam. UK: Cambridge; *Cambridge University Press*, 2002.

13. Рябінчук М. В. Соціальний капітал: структура та зміст. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2012. №2. С. 59-64.

УДК 351

ДАНИЛЕНКО А.С., академік НААН
СОКОЛЬСЬКА Т.В., д-р екон. наук
ПОЛІЩУК С.П., канд. екон. Наук
Білоцерківський національний аграрний університет

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Дослідження присвячене вивченню проблеми впровадження реформи децентралізації та її вплив на сільський розвиток. Доведено, що на сьогодні найголовнішим чинником створення європейської моделі сільського розвитку є урегулювання питання оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади загалом, зокрема, розподілу функцій і повноважень між місцевими радами, ОТГ та районними адміністраціями й районними радами. Невиправдана централізація, дублювання, безпідставне делегування повноважень ускладнюють систему управління, призводять до конфліктів між представниками цих державних органів, до створення дублюючих управлінських структур, надмірних витрат.

Ключові слова: публічне управління, децентралізація, об'єднані територіальні громади, реформа, органи місцевого самоврядування.

Розбалансованість всіх гілок влади, що спричиняє неефективність системи управління та віддаленість від потреб громадянина, викликає гостре суспільне невдоволення через низький рівень життя, особливо сільського населення. Як результат, система державного управління виступає одним із стримуючих факторів здійснення модернізаційних процесів та системних перетворень в усіх сферах розвитку суспільства, що посилює зневіру в майбутнє, демографічну кризу та знелюднення сільських територій.

У зв'язку з цим, після Революції Гідності одним із найвагоміших факторів соціально-економічного розвитку стала реформа децентралізації влади, що здатна забезпечити сталий розвиток нашої держави. Саме децентралізаційний механізм управління нині є провідною моделлю європейської та світової політики, який сформувався як принцип демократизації суспільної організації та створення умов для самоорганізації в державі і впливає на зростання важливості багаторівневого управління розвитком територій [1].

Зазначимо, що в Україні, починаючи з 2014 р. було прийнято низку законів та постанов, які стали поштовхом до втілення в життя цієї моделі, зокрема: «Концепція реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади», Закони України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про співробітництво територіальних громад» [2, 3, 4]. Цими документами було передбачено не просто передача повноважень та ресурсів органам місцевого самоврядування, а саме створення спроможних територіальних громад, у власність яких переходить уся інфраструктура і земля, що входять у громаду. Також такі громади вступають у прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом, уникаючи потреби просити кошти у чиновників і тому, уже за період 2014–2018 рр. доходи місцевих бюджетів зросли майже в 3,4 рази і становлять 234 млрд грн [5]. Громади отримують кошти на відбудову соціальних об'єктів, реконструкцію та ремонт вулиць, доріг, мостів, впровадження заходів з енергоефективності, створення ЦНАП, купівлю транспортних засобів. Тобто, на те, що робить життя в громадах комфортнішим, а зміни – відчутними.

За даними експертів Групи фінансового моніторингу Центрального офісу реформ при Мінрегіоні (за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» та проекту SKL International) у 2015-2018 роках 4000 сільських, селищних та міських рад добровільно об'єдналися у 878 об'єднаних територіальних громад (в яких мешкають 9 млн осіб), які отримали повноваження та ресурси для їх здійснення, а також вийшли на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом. Водночас варто зазначити, що існує низка проблем з громадами, які за своїм потенціалом (ресурсами, інфраструктурою) не спроможні забезпечити сталий розвиток своїх територій. З іншого боку досить часто громади, зі зручним географічним розташуванням, розвиненою інфраструктурою стикаються з опором з боку районних адміністрацій, районних рад та місцевих еліт, які протидіють цим процесам через побоювання втратити робочі місця або повноваження, оскільки створення ОТГ супроводжується переформатуванням органів влади та зміною акцентів в управлінні на користь громад.

За результатами опитування сільських мешканців Білоцерківського та Рокитнянського районів Київської області 86,3 % опитаних не розглядають місцеве самоврядування як форму самоорганізації громадян, котра сприяє формуванню сильного громадянського суспільства, хоча переконані, що воно має бути спрямоване на задоволення потреб кожного громадянина, вирішення його проблем, бути максимально наближеним до людей. Не задоволені якістю надання адміністративних послуг – 88 % респондентів, 82 % не вірять у позитивні зміни та в те, що їхню думку буде враховано при формуванні місцевих бюджетів. І найбільш вражаючим є факт інертності місцевих жителів до контролю діяльності місцевої влади (91 %), яку вони пояснюють небажання іти на конфлікт зі знайомими.

Нині, ще недостатньо урегульоване питання оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади загалом та, зокрема, розподілу функцій і повноважень між місцевими радами, ОТГ та районними адміністраціями й районними радами. До сьогодні має місце невиправдана централізація, дублювання, безпідставне делегування повноважень. Всі ці фактори ускладнюють систему управління, призводять до конфліктів між представниками цих державних органів, до створення

дублюючих управлінських структур, надмірних фінансових витрат і як кінцевий результат – зменшення ефективності вирішення місцевих справ.

Отже, ми вважаємо за доцільне негайне законодавче врегулювання питання виконання районними радами визначених законом повноважень та унормоване питання оптимізації структури і чисельності працівників районних державних адміністрацій в районах, територія яких повністю або частково охоплена створеними об'єднаними територіальними громадами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Демиденко С.В. Світовий досвід управління та фінансового планування регіонального розвитку. *Вісник Дніпропетр. держ. фінанс. акад. Серія «Екон. науки»*. Дніпропетровськ: ДДФА, 2009. № 2. С. 106–111.

2. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-р. (дата звернення: 6.04.2019).

3. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 18.12.2017 № 3038-17. URL:http://zakon3.rada.gov.ua/ laws/show/3038-17. (дата звернення: 7.04.2019).

4. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-18. URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1508-18. (дата звернення: 6.04.2019).

5. Результати першого етапу децентралізації в Україні 2014-2018 роки. URL: https://decentralization.gov.ua/about (дата звернення: 10.04. 2019).

УДК 620.925.003.13

ГУТКО Л.М., канд. екон. наук
СЕНЧУК М.М., канд. техн. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ОБҐРУНТУВАННЯ ПОТУЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Розглянуто можливі шляхи підвищення ефективності переробки сільськогосподарської продукції на етапі проектування виробництва. Виведено формулу для визначення оптимальної потужності переробного підприємства. Запропонована методика дає можливість визначати оптимальну продуктивність підприємства для переробки сільськогосподарської сировини з урахуванням відстані її перевезень ще на етапі проектування.

Ключові слова: підприємство з переробки сільськогосподарської сировини, економічна ефективність, оптимізація виробництва, прямі витрати, накладні витрати.

Для обґрунтування параметрів пунктів з переробки сільськогосподарської продукції необхідно вирішити питання оптимізації потужності переробних підприємств та відстані доставки сировини.

За наявності сировини з урахуванням відстані її перевезення до підприємства з переробки будується графічна залежність (рис. 1) і визначається її функція. Тоді собівартість переробки сільськогосподарської продукції визначається за формулою: